

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več ko trikrat . . . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Uredniškega telefona št. 188.

Breznačajnost in neumnost.

»Slovenski Narod« piše včeraj o našem poslancu, dvornem svetniku Šukljetu to-le:

»Šuklje peša in vidno in rapidno pojemajo njegove duševne zmožnosti. Sicer se trdi, da Šuklje ni bil penzioniran, ker je postal nesposoben za delo, ali kdor je prečital njegov zadnji državnozbornski govor, bo priznal, da je Šuklje res zaslužil svojo pokojnino, da je res zrel za penzijo. Čisto ničesar ni v tem govoru, kar bi bilo vredno uvaževanja, kvečjemu fenomenalna smelost, s katero je govoril lastnik popravljenega Kamna o našminkani etiki, ko je vendar njegova lastna etika prišla na sum, da ga more odpraviti le nepristranska parlamentarna preiskava, katere se pa Šuklje tako brani, kakor bi imel vzroke se je — bati.

Nas briga samo zadnji stavek, ker o Šukljetovem talentu in njegovih parlamentarnih svojstvih pač ne bomo hodili vprašati političkih pokvek iz liberalne stranke, ki same druga drugi mečejo v lice, da so lene in za nič. Pač pa moramo pribiti, da nam ne uide izpred oči hinavščina liberalne stranke, zadnji stavek.

Po čem je prišla dvornega svetnika etika na sum? Vsenemški kričač Stein je v znani pondeljki seji klevetal dr. Šusteršiča, Šukljeta in Ploja. Vsa zbornica se je zgražala nad tem in je burno odobravalna krepke udarce, ki so ž njimi naši poslanci označili Steinovo obrckovanje. Liberalni nemški in slovanski listi, in celo socialno-demokratiška »Arbeiter-Zeitung« so soglasno obsojali ta napad. Celó »Narodov« šef, dr. Tavčar, je izjavljal, da ti napadi niso po njegovem okusu. Liberalci bi radi utajili zvezo z Vsenemci v tem oziru. To željo so si nekateri razlagali odtod, češ, da jih je vendar le sram take zveze.

Toda včerajšnji »Narod« nas prepričuje da temu ni tako. Sram jih ni prav nič, ne priganjaškega dela vsenemškim sirovežem, ne njihovih napadov, marveč edino-le hudo jim je, da so tako grdo pogoreli. Žalostni so, da je izpodletel njihov zadnji up, spraviti naše poslance v zbornici ob dobro ime. In zdaj so tako bedasti in zabiti, da to javno kažejo. »Narodova« notica izraža mnenje strankinih voditeljev. — Ti ljudje so tako omejeni, da mislijo doma še vedno krošnjariiti z lažmi, ki so ž njimi Steina poslali v ogenj; hkrati pa upajo, da jim bo kdo verjel, če zanikavajo svojo sramotno zvezo z Vsenemci.

Podle in umazane stranke se morejo v strasteh življenja vzdržavati precej časa, neumne pa ne. Stranke, ki zahtevajo od svojih pristašev surovost in strastveno breznačajnost, so mogoče, toda stranke, ki žive samo od neumnosti svojih pristašev, so trajno nemogoče. Ne govorimo s svojega stališča, marveč s stališča liberalstva, ko pravimo: Vsak trezen in za liberalne ideje vnet, razumen človek mora ubežati iz tabora tako bedastih ljudi, kakor so naši narodno-napredni liberalci. — Breznačajnost je huda reč; hujša je neumnost. Nam je prav tako!

Državni zbor.

Četrta skupina rešena. — Peta skupina z manjšinskimi predlogi gledé na pluralno volivno pravico.

Četrto skupino vladne predloge o volivni reformi, določbo o volitvi članov državne zbornice, je zbornica sprejela, kakor je predlagal postavio odsek. Potem je zbornica prešla k posvetovanju o peti skupini, ki bo gotovo dalj časa trajala, ker so od odseka predloženim določbam pridejani manjšinski predlogi glede na uvedbo pluralne volivne pravice.

Peta skupina obsega § 1 do 3 in 6 do 8. Najpreje utemeljuje k tej skupini poslanec Pergelt svoj manjšinski predlog, naj se volivci mest Praga, Smihov, kralj. Vinohradi, Žižkov, Karolinovo, Budjevojice in Plzen razdelijo v češko in nemško skupino in se v tem zmislu izpremenj razdelitev teh volivnih okrožij. Pergelt izvaja, da bodo tudi v novem na podlagi splošne in enake volivne pravice izvoljenem parlamentu narodnostni boji ostali na površju, (što se babi htilo, to se babi snilo. Opom. ured.), zato naj vlada že sedaj poskrbi, da se ustanovi stalno narodnostno posestno stanje, zlasti kar se tiče manjšinskega zastopstva Nemcev na Češkem. Ti Nemci morejo in morajo po svojem kulturnem pomenu, zgodovini in davčni moči biti v zbornici primerno zastopani. Čehi na Dunaju in Nižje Avstrijskem nasprotno tega ne morejo zahtevati, ker živijo po tej deželi raztreseni (!) in niso bistveno kulturni ali politički sestavni del te kronovine.

Cipera, Kaiser in Tavčar se odpovejo besedi, ker mislijo govoriti ob sklepu.

Nato utemeljuje Tollinger svoj manjšinski predlog o uvedbi pluralne vol. pravice. Ideal njegovega kluba — tako približno pravi Tollinger — je vol. reforma, ki sloni na naravnem sestavu družbe, razdeljene v različne stanove. To se pa pri reformi ni upoštevalo. Mi smo odločno za splošno in enako vol. pravico (In vendar tudi za pluralno, Opomb. ured.) toda ne za »mehansko enako«, ker bi imela za po-

sledico »boj vseh proti vsem«. Pluralna vol. pravica ne bo v korist ali škodo kakšnim strankam, ampak bo uveljavila skupno zastopstvo vseh agrarnih interesov v zbornici. Naš predlog ni idealen, toda čin samoobrambe proti brutalni premoči soc. demokracije.

Choc utemeljuje nato svoj predlog, naj se za Čehe na Nižjem Avstrijskem ustanovi posebni mandat. Poslanec Vasilko se pritožuje proti krivični razdelitvi vol. okrožij v Galiciji v kvar Rusinom. Na to se razprava prekine. Prihodnja seja v torek 20. novembra ob 11. uri predpoldne.

Rusinska obstrukcija.

Rusinski poslanci so izjavili, da bodo v slučaju, če zbornica sprejme izjemna določila glede na razdelitev vol. okrajev v Galiciji, izvajali iz tega skrajne posledice.

Dr. Kramář proti nasprotnikom volivne reforme.

Dr. Kramář objavlja v češkem listu članek, kjer objavlja tudi neko pismo, ki ga je nedavno prejel. Pismo slove: »Lopov, kako ti je sedaj pri srcu, lopov, ko si prodal češko deželo vladi? Kako ti je, Judež? Judež je bil vendar značaj, On, ki je Krista prodal, je šel in se je obesil ti, lopov, pa si se prodal!« Kramář na to povdarja, da je že skrajni čas, začeti brezobzirni boj proti brezvestnemu radikalstvu, ki zastruplja politično življenje s sumničeni in zavaja javno mnenje. Na Češkem naj se vendar enkrat uveljavijo načela politikov, ki vedo, do kam segajo češke moči in upoštevaajo realne pogoje češke politike. »Boljše je za ljudstvo, če se dajo njegovi voditelji rajše kamenjati, kakor če odnehajo le za las od tega, kar po svoji vesti smatrajo za dobro.«

Delegacije.

Cesar bo sprejel avstrijsko delegacijo v nedeljo. Proračunski odsek avstrijske delegacije bo zboroval že v nedeljo in bo v odseku podal svoje poročilo minister za zunanje zadeve baron Aerenthal. Proračunski odsek potem ne bo več zboroval do 3. decembra. Cesar je delegacije že sklical z lastnoročnimi pismi na Aerenthala, Becka in Wekerla.

Zveza nemških strank. Proti krščanskim socialcem!

V Pragi so zborovali 19. t. m. zaupniki svobodne vsenemske stranke na Češkem. Poslanec Wolf se je izrazil proti popolni zvezi in le za volilni kompromis, seveda brez krščanskih socialcev. Svobodna vsenemska stranka se bo prej ko slej držala linškega programa in tega stališča ne popusti. Stranka pošlje zastopnike na shod vseh nemških strank.

Pogodba z Lloydom nesprejemljiva?

Pododsek proračunskega odseka, ki se posvetuje o pogodbi z Lloydom, je končal generalno debato ter prešel k specialni, toda le s pogojem, da se v specialni debati ponovijo isti podrobnejši pomisleki proti pogodbi kakor v generalni. Tudi trgovin. minister Foit je povdarjal več finančnih pomislekov. Dejal je glede na parobrodno zvezo z Vzhodno Afriko, da se državna podpora ni izplačala, ker se je n. pr. za cement izdala trikrat večja podpora, kot je cement vreden. Promet z Brazilijo se pa bo uredil tedaj, ko bo vlada zbornici predložila zakon o pospeševanju trgovske mornarice (Glej naše tozadevno poročilo). Pododsek je izjavil, da je najboljšo, da se z Lloydom sklene le provizorij.

Posvetovanje o členu IX. državno-zborskega vol. reda.

Dne 19. t. m. so se ob 6. uri zvečer sešli pri ministerskem predsedniku baronu Becku k posvetovanju ministri Pacak, Dzieduszycki, Marchet, Derschatta, Prade ter poslanci Kramář, Abrahamowicz, Bobrzynski, Duleba, Chiari, Šusteršič, Liechtenstein, Gessmann, Gross in poročevalec o vol. reformi Löcker, da se posvetujejo o členu IX. državnozbornskega vol. reda, kjer je v 1. odstavku določeno: »Minister za notranje zadeve mora za vsa v državnem zboru zastopana kraljevstva in dežele enotno odločiti dan za volitve in en dan za eventualno potrebne ožje volitve.« Poljski poslanci so namreč pač za en dan, toda bi radi, naj se z ozirom na toliko vol. okrajev in pomankanje političkih uradnikov semtertja v posebnih slučajih določi za volitve tudi dva ali tri dni.

Volivna reforma in gosposka zbornica.

Izvrševalni odbor treh strankinih skupin v gosposki zbornici se bo 20. t. m. posvetoval o vol. reformi. Proti vol. reformi je v gosposki zbornici mnogo načelnih nasprotnikov, toda volja krone bo baje za sklep odločilna in je skoro gotovo, da gosposka zbornica ne bo izpremenila vol. predloge poslanske zbornice. Poročajo, da bo krona po rešitvi vol. predloge v poslanski zbornici še enkrat odločno posegla vmes ter gosposki zbornici dopovedala, da želi hitro in ugodno rešitev vol. reforme.

Zveza nemških strank.

Nemci ne nameravajo spojiti nemško ljudske, napredne, svobodno vsenemske in ustavoverne stranke v eno, ker bi morali radikalci zatajiti svoj program in bi taka stranka morala z ozirom na socialne demokrate in krščanske socialce opustiti več socialpolitičnih zahtev. Nemci skušajo doseči edinstvo zgolj v narodnih in gospodarskih vprašanjih ter ustanoviti nemški parlamentarni narodni svet.

LISTER.

Inženirjev palec.

Angleški spisal Conan Doyle.
(Dalje.)

»Potemtakem se moram pokriti?«
»O, ni treba, stroj je v hiši.«
»Kako, vi stičete v hiši za ilovico?«
»To ne, samo stiskamo jo tu. Toda to ne spada k stvari. Prosil bi vas samo, da stroj preiščete in da nama pokažete, kje je pokvarjen.«

»Šli smo skupno navzgor, najprvo polkovnik s svetilko, potem debeli delovodja in nazadnje jaz. Stara hiša je bila pravi labirint s koridori, hodniki, z ozkimi zvitimi stopnjicami in z majhnimi nizkimi vrati. Pragi so v teku časa precej izstopili iz prvotne lege. Nikjer ni bilo sledu o kakem okrasju ali pohištvu, stene so se deloma luščile, deloma bile, na nekaterih krajih, vsled mokrote zelene. Trudil sem se, da bi se vedel nesumljivo, toda vedno so mi zveneli gospejini opomini v ušesih in ostro sem opazoval oba tovariša.

»Ferguson se mi je zdel mrk in tih človek. Po govorici sem spoznal, da je moj rojak. Polkovnik Lysander Stark se je vstavil pred majhni duri in jih odprl. Vgledal sem majhno čum-

nato, s štirimi stenami, kjer bi komaj trije naenkrat stali. Ferguson je ostal zunaj, polkovnik mi je pa velel, naj vstopim.

»Sedaj sva v hidravlični stiskalnici, rekel je in v zelo neprijetnem položaju bi bila, če bi se začela sedaj premikati. Strop te čumnate je konečna plast bata, ki se pomika navzdol in buta z velikansko močjo na kovinska tla. Zunaj na strani so ozke cevi za vodo, odkoder pride sila in kjer se potem množi, kakor vam je znano, Stroj je deloval sicer izvrstno, toda sedaj obtežuje neka ovira tok in zmanjšuje silo. Ali bi bili tako prijazni in pogledali, kako bi se dala stvar zopet urediti.

»Vzel sem mu svetilko in začel stroj zelo skrbno pregledavati. Imel je naravnost velikanski premer in je moral proizvajati silno težo. Ko sem potisnil zunaj vzvod navzdol, opomnil me je takoj posebni, sikajoči glas, da nekje nekaj pušča. To je bilo vzrok da je vrela voda skozi stransko cev. Ko sem natančneje preiskoval, sem se tudi o tem prepričal. Eden izmed obrobov iz kavčuka na gornjem koncu stiskalnega droga, se je poškodoval in se ni mogel valja, skozi katerega se je drog vzdigoval in spuščal, nič več tako tesno oprijemati, da ne bi šel zrak skozi. Tako sem si lahko pojasnil zmanjševanje sile; razložil sem to svojima vernima poslušalcema in ju zajedno poučil, kako bi popravila to napako. Nato sem se

povrnil še enkrat v stiskalnico, največ, da bi zadovoljil svoji radovednosti. Da je bilo to, kar je pravil o ilovici, popolnoma izmišljeno, spoznal sem na prvi pogled; bilo bi gotovo nespametno, za brezpomebno stvar tako velikanski stroj uporabljati. Stene so bile lesene, toda tla so bila velika, železna plošča, ki je bila vsa pokrita s celo skorjo kovinskih odpadkov. Pokleknil sem in skušal nekoliko odpraskati, da bi se bolje prepričal o snovi, ko naenkrat zakliče nekdo za menoj v nemškem jeziku. Ko sem se ozrl, v gledal sem polkovnikov obraz, ki je bil strašen. Sklonil se je nad mano in me vprašal:

»Kaj pa vendar delate?«

»Mene je jezilo, da so me tako nalagali in sem rekel: »Občudujem le vašo ilovico; gotovo bi vam lažje svetoval o stroju, ko bi vedel, čemu vam pravzaprav služiti.«

»Toda koj sem obžaloval, da sem to rekel. Polkovnikov obraz je skoro okamnel in njegove sive oči so se svetile in me gledale grozeče.

»Potem je pa bolje, če vam vse razodene.« Stopil je korak nazaj, zaprl mala vrata za seboj in jih zaklenil. Skočil sem za njim in stresal ključavnico, toda ni se ganila. Potresel sem še enkrat obupajoč, toda zastoni.

»Hej!« zakričal sem na vso moč, »hej, polkovnik Stark, takoj odprite!«

»Kar naenkrat je nekaj zaropotalo in od strahu mi je nehalo biti srce. Vzvod je zaškripal in iz pokvarjenega valja je uhajala sapa. Ljubi Bog! Stroj deluje! Svetilka je stala še na tleh, katera sem hotel poprej preiskati. Bilo je svetlo in lahko sem opazil, kako se je pomikal črni strop vedno nižje, počasi in polagoma in nihče ni vedel bolje, kakor jaz, s kako silno močjo; v malo minutah bi me popolnoma zmečkalo. Zastokal sem in se zaletel v duri in po njih praskal z nohti. Rotil sem polkovnika, da mi odpre, toda neusmiljeno ropotanje zunaj je bilo glasneje, kot moj glas. Strop je bil le še za jeden ali dva čevljev nad mano in z roko sem ga že lahko dosegel. Prišlo mi je na misel, da si lahko olajšam smrtni boj. Če bi ležal na obrazu, bi mi najprvo zdrobilo hrbet — kurja polt me je občila po vsem telesu. Ako bi se pa vlegel na hrbet, ali bi mogel prenesti, ko bi videl, da se mi bliža črna plast. Že nisem več mogel stati pokonci, kar se mi vzbudi novo upanje. Kakor sem že omenil, sta bila le strop in tla železna, stene pa lesene. Ko sem se še enkrat obupno ozrl po rešitvi, zagledal sem skozi špranjo luč in zdajci je nekdo odstranil desko. Najprvo si še misliti nisem mogel, da bi se dalo skozi tako majhno luknjo ubežati smrti. Toda precej nato sem zlezal ven in pal na pol mrtev na tla. Luknja se je zopet zaprla. Slišal sem samo še, kako je

V Gabloncu so se na inicijativo dunajske »Svobodne šole« že združili napredni, radikalni in socialnodemokratski Nemci proti katoličanom.

Stein kandidira.

Vsenemec Stein bo kandidiral pri prihodnjih državnozbornih volitvah v Ašu.

DEŽELNOZBORSKE OŽJE VOLITVE NA MORAVSKEM.

Pri ožjih volitvah so zmagali trije Nemci, Zeisel iz nemške ljudske stranke v Znojmu, Müller iz nemške delavske stranke v Iglavi, Prayon iz nemške delavske stranke v Olomucu. V čeških volilnih okrajih so zmagali pri ožjih volitvah štirje kandidati katoliške narodne stranke, Jilek, Smykal, Horak in Sramek, trije socialni demokratje, Svoboda, Filipinsky in Vaniek, in Mladočeh profesor Smrček in neodvisni češki kandidat Reichstädter v Kromerizu. — Splošni volilni razred v deželni zboru je torej zastopan tako-le: Nemci: 2 poslance nemške delavske stranke, 1 nemške ljudske stranke, 1 vsenemec, 1 mladonemec, 1 nemški socialni demokrat. Čehi: 7 katoliško-narodnih poslancev, 5 socialnih demokratov, 1 mladočeh, 1 samostojni poslanec. — Dne 21. t. m. volijo kmečki volilni okraji.

DELOVANJE AERENTHALOVO.

Baron Aerenthal se je pogovarjal z grškimi kraljem, ki se mudi na Dunaju, o balkanskem vprašanju. Aerenthal je izjavil, da je Avstrija Grški prijazna ter da bodo grozodejstva čet ponehala, ker se bo začela proti njim skupna akcija. — V ministrstvu za zunanje zadeve je zborovala avstrijska carinska in trgovska konferenca, ki se je bavila zgolj s trgovinsko pogodbo s Srbijo. Baie namerava Aerenthal provzročiti, da se odklopiče avstrijski poslanik v Belgradu baron Czikaun, katerega posebno Mažari hudo napadajo. — Aerenthal je poklical avstrijskega poslanika v Washingtonu Hengelmüllera na Dunaj na razgovor. Hengelmüller ne nastopa v Zveznih državah energično za avstrijske trgovske interese. — Srbska vlada dementira vest, da je pooblastila svojega rimskega poslanika Milanoviča, naj se porazgovori z dunajsko vlado o trgovinski pogodbi med Avstrijo in Srbijo.

OGRSKA IN HRVAŠKA INDUSTRIJA.

Dne 25. t. m. se vrši v Zagrebu skupno posvetovanje ogrskih in hrvaških industrijcev, da se domenijo o skupnem postopanju pri vladni akciji za pospeševanje industrije.

NOVI NAČELNIK AVSTRIJSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Novoimenovani načelnik generalnega štaba fcm. Konrad pl. Hötendorf odputuje dne 19. t. m. v Inomst, da se poslovil in pripravi vse za preselitev na Dunaj, kamor dojde že prihodnji teden. Glede na imenovanje tržaškega brigadirja Schemue za namestnika načelnika generalnega štaba izjavljajo, da dotično poročilo ni točno in da glede na to imenovanje še niso ničesar določili.

NOVO IMENOVANJE V POLJEDELSKEM MINISTRSTVU.

Predstojniški šef pri gališkem namestništvu Vaclav pl. Zaleski je imenovan za prvega sekcijanskega šefa v poljedelskem ministrstvu.

HRVAŠKI SABOR. —

DAME MEČEJO KOPRIVE.

Nadaljuje se debata o Lorkovičevem predlogu glede na vol. reformo. Lukinič očita Starčevićancem, da so v svojem nujnem predlogu glede na splošno in enako vol. pravico celo pozabili na več velikih občin, Dugareso in druge. Ko na to odgovarja Elegović, mečejo

razdrebilo svetilko in kmalu nato, da sta strop in tla trčila skupaj. Spoznal sem, iz kako hude stiske sem ušel. Ko sem se popolnoma zavedel, ležal sem na kamenitih tleh v koridorju. Nad mano je bila sklonjena neka žena, ki me je tresla z levo roko, da bi me vzbudila; v desni pa je držala svečo. Bila je prav tista, ki me je svarila in katere jaz neumnež nisem hotel poslušati.

»Hitro, hitro!« Klicala je brez sapa. »Tako bodo opazili, da vas ni. Oh, hitite vendar, niti sekunde ne smete zamuditi.«

»To pot ni bil njen svet zastoj. Vstal sem in opotekajoč se, hitel z njo po koridorju in potem po zvutih stopnjicah navzdol. Komaj sva prišla na dolg, širok hodnik, že sva zaslišala hitre korake in pogovor dveh oseb. Jeden je govoril prav blizu naju, drugi mu je odgovarjal od daleč. Moja voditeljica je bila nekaj časa vsa zbegana, potem pa je odprla neka vrata, skozi katera sva prišla v spalnico. Skozi okno je sijal mesec.

»Drugega izhoda ni. Visoko je sicer, toda poskusiti morate.«

»Še je govorila, ko se je posvetila luč na koncu koridorja; zagledal sem suho postavo polkovnikovo. V eni roki svetilko, v drugi sekuro, drvil je za nama. Skočil sem k oknu, odprl ga in pogledal dole. Kako mirno in ljubko je sanjal vrt v mesečini! Do tal ni bilo čez trideset čevljev. Splezal sem na okno, toda še sem se obotavljal. Hotel sem zvedeti, kaj bo z mojo rešiteljico in nasledovalcem. Ko bi ji lopov kaj hotel, bila bi moja dolžnost, pomagati ji. Dalje.

dame z galerije nanj cvetlice, na poslance koalicije pa koprive. Predsednik pusti na to izprazniti galerijo dam. Elegović pravi, da je proporcionalna vol. pravica, ki jo zahteva koalicija, premagano stališče. Na Hrvaškem ni manjšin, ki bi potrebovale proporcionalnega varstva. Pribičević zagovarja reško resolucijo ki ne pomenja odvisnosti od Mažarov, ampak skupni boj Mažarov in Hrvatov proti Avstriji. Koalicija se noče omejit, zgolj na ustavne reforme, kakor ji očitajo Starčevićanci, temveč bo tudi obravnavala državnopravna vprašanja, kar je povdarjala tudi v ogrski zbornici. Govornik zagovarja proporcionalni vol. sistem. S Pribičevićem polemizuje Frank. Ker na galeriji ropotajo, pusti predsednik izprazniti vso galerijo. Po Zagrebu pridno demonstrirajo. Napredni dijaki demonstrirajo za »Pokret, soc. demokratsko »Slobodno rieč« in »Srbobrana.« Demonstracije so vse seveda zelo otročje.

ZANIMIVO IZJAVO

A. Jakiča prinaša »Slavenska Misao« na uvodnem mestu. Glasi se: »Že več časa me izprašujejo rodoljubi iz Dalmacije in iz ožje Hrvaške, kako stališče zavzemljejo odločilni ruski krogi proti politiki novega kurza ali reških resolucionašev. Na ta vprašanja nisem mogel odgovoriti, dokler nisem imel prilike, se o celi stvari natančneje poučiti. To se mi je posrečilo in izjavljam moram, da so omenjeni krogi docela protivni zgoraj navedeni politiki. Ti vidijo za Slovane v habsburški monarhiji edino rešitev v tem, da postane monarhija federativna država, kjer bi nživali vsi narodi enake pravice. Do tega pa je lahko priti če bi bili ti Slovani složni. — Obvestili so me, da postaja razmerje med Rusijo in Avstrijo vedno intimirajoče. Istinitost moje izjave bo potrdila bodočnost.«

IZOBRAZBA ANGLEŠKIH ČASTNIKOV.

Angleški voni minster Haldane je izbral posebni odsek, ki naj izdelava določila, kako izobraziti izbrane častnike za višja vodilna službena mesta v angleški armadi.

DANSKA IN NEMCIJA.

»Nordeutsche Allgemeine Zeitung« piše glede na obisk danske kraljeve dvojice v Berlinu, da upa na vedno večje prijateljstvo obeh narodov. List piše, da Nemci niso nikdar zavirali ali preprečili mirni razvoj nemških narodov. Hinavščino teh fraz pač najlepše kaže sedanji nasilni nastop gotocvet nasproti Poljakom v Nemčiji.

JAPONSKO BRODOVJE V AMERICANSKIH VODAH.

Prihodnji spomlad obišče japonsko brodovje San Francisco v Kaliforniji. Brodovju, obstoječemu iz ene bojne ladje in dveh križaric, bo poveljeval podadmiral Kataoka. Japonsko brodovje obišče, predno pride marca ali aprila v San Francisco, še Honolulu.

ITALIJANSKO OBOROŽEVANJE.

Italijanska vlada bo, kakor poroča zanesljivo proračunovo poročilo, za nadaljnjih 10 let porabila za svoje vojaške priprave 40 milijonov. Toda vlada namerava za vojaške potrebe določiti še 200 milijonov iz prebitka od rentne konverzije, toda še ni o tem določila nič določenega. Znani polkovnik generalnega štaba Barone razpravlja o zavarovanju italijanske vzhodne meje v »Tribuni«. Pravi, da se bo Italija morala omejiti na zgradbo trdnjav, ki zapirajo večje ceste in na trdnjave ob mostovih. Drugače bi se morala italijanska armada umikati pred avstrijsko iz Benečije za reki Pad in Mincio. Treba je tudi zgraditi v Benečiji nove strategijske železnice.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Kulturni boj na Španskem se bo kmalu polegal. Voditelj konzervativcev, zmerni in ugledni Senor Maura je v zboru kortesov naravnost apeliral na ljudstvo, ki noče postaviti cerkvenim redovom. Liberalci so se skrili za kraljev prestol in kličejo za nove proticerkvene postavbe kralja na pomoč. Drugače mirni vodja konzervativcev je preplašil vladne hlapce, ker je Maura zapretil z meščansko vojsko. Sicer pa so inozemske listi svoja poročila o cerkvenopolitičnem položaju prepisovali iz madridskega lista »Heraldo«, ki je čisto framasonski in ni glasilo vlade. Odtod tudi toliko španskih rac v — »Slovenskem Narodu.«

RUSIJA.

Policija je zaprla napadalce na železniške vlake. Napadalec so člani poljske socialističke organizacije. Policija je tudi zaprla napadalce na polkovnika Stenbocha in morilce polkovnika Jakovleva. — Vlada je zopet ustavila list »Rus«, ker je nedavno poročal o ženi, katero so ustrelili, dasi je v kratkem imela poviti otroka.

DEMISIJA CRNOGORSKEGA KABINETA.

Crnogorska vlada je podala demisijo. PRIPOVEDKE O SRBSKEM PRESTOLONASLEDNIKU.

Nemški listi prinašajo velezanimiva poročila o srbskem prestolonasledniku. Francoski major Levasseur in ostali prestolonaslednikovi vzgojitelji zahtevajo, da jih odpuste s prestolonaslednikovega dvora, ker jih je princ dejansko napadal. Službi pri prestolonasledniku se je odpovedal tudi dvorni zdravnik dr. Dimic, katerega je princ javno pretepel. Nedavno so vjeli v princjevi palači miš. Princ je vzel živo žival, je šel z njo pred palačo, kjer sta stala častna stražnika. Princ je pomolil miš enemu vojaku pred usta in zakričal nad njim: »Odgrizni ji glavo!« Vojak se je seveda branil, nakar je nameril princ z revolverjem in zagrozil, da vojaka ustrelji. Nabralo se je precej oseb, ki so pričele zmerjati princa. Opozorjen po vpitju so prileteli ordonančni častniki, ki so energično nastopili proti princu.

Prestolonaslednika so nameravali poročiti z neko rusko veliko kneginjo. A ruski dvor noče zdaj o kakih poroki ničesar čuti, ker so mu pustolovstva srbskega prestolonaslednika dobro znana. Iz Lipskega je pozvan v Belgrad eden najnamenitejših nemških fiziologov, psihijater Flechsig, da ozdravi prestolonaslednika.

Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih.

Podružnica zborovala je dne 15. t. m. v bibliotekni dvorani c. kr. deželne vlade. Po odobrenju zapisnika zadnje seje, poročal je predsednik, dvorni svetnik Rudolf graf Chorsinsky, o delovnuju odbora. V to izvoljeni pododsek našel je za otroško zavetišče zelo pripraven stavbeni prostor. S stavbo se bode kmalu lahko pričelo, ker je »avstrijsko pomožno društvo za bolne na pljučih« na Dunaju obljubilo, da prispeva z brezobrestnim posojilom 10.000 K k nakupu stavbišča ali pa da poravnava stroške za stavbo v 25. letnih obrokih. Je-li se zgodi to ali ono, se bode odločilo v seji kuratorija, ki se ima v kratkem vršiti na Dunaju. Kazalo bode torej, da se jeden tukajšnjih članov kuratorija udeleži seje. Če le mogoče, šel bo predsednik sam na Dunaj, da zastopa interese kranjske podružnice.

Ob jednem pa je podružnični zdravniški odsek dokončal svoje predpriprave, da se v kratkem lahko prične z domovnim odvracanjem jetike. Sestavil je vpraševalne pole, ki se imajo v vsakem, podružnici naznanjenem slučaju jetike natančno izpolniti in ki bodo sčasoma dovoljevale natančen vpogled v tozadevne socialne razmere. Vprašanja tičejo se tako bolnika samega, kakor osebita njegovih redbinskih razmer, stanovanja in zaslужka. Posebno pozornost obračajo na vprašalne pole na otroke in druge sstanovalce bolnika. Na podlagi tozadevnih podatkov, ki jih imajo zapisati deloma strežnice, deloma podružnični zdravnik, odloči se v vsakem slučaju, kako pomoč ima dobiti rodbina. Z zdravljenjem se podružnica principiuelno ne bo pečala, pač pa bodo njeni organi gledali na to, da jetičnik redno konzultira svojega zdravnika in da natančno izpolnjuje njegove naredbe. Če treba, bode podružnica zdravljenje pospeševala s tem, da preskrbi bolniku primerno hrano, v slučajih, v katerih je to potrebno, prepeljala bode bolnika v bolnišnico itd. Svojo glavno skrb pa bode podružnica obračala na otroke in sstanovalce jetičnikov, da jih obvaruje pretečega jrm okuženja. V ta namen se bodejo rodbine redno nadzirale in podučevale o varnostnih naredbah proti jetiki ter o zdravju primernem življenju v obče, se bode razkuževalo perilo, obleka, bolniška soba, se bode delila primerna hrana itd. Za sedaj dobivale bodo ubožne rodbine jetičnikov mleko in kruh. Kakor znano, je mleko jedno najvažnejših hranil v boju proti jetiki. Podružnica sklenila je z neko mlekarno pogodbo, da dobiva od nje mleko najboljšee kakovosti po 15 v za liter, ki ga potem v potrebni množini brezplačno oddaja svojim oskrbovancem. Kruh zalagala bode pekarna Schrey. Okusni in tečni s sirotko napravljeni kruhi dajal bode gosp. J. Schrey z ozirom na blagotvorni namen po 32 mesto 40 vin. za hleb, za kar mu bodi tudi na tem mestu izrečena zahvala. Da se kontrolira vspeh, naročila se je pri tvrcki Garvens na Dunaju tehtnica za osebe. Ta se je postavila v ordinacijski sobi v »Mestnem domu«, ki bode za sedaj služila kot oskrbovalnica. Vsi oskrbovanci morajo vsakih 14 dni priti v oskrbovalnico. Tu se zdravniško preiščejo in tehtajo ter dbe listek s težo telesa, da tudi sami lahko opazujejo vpliv zdravju primernega življenja in pa nakaznice na kruh in mleko za bodočih 14 dni. Razven tega obiskujejo strežnice redno vsako rodbino, od časa do časa pa tudi podružnični zdravnik. Pri tej priliki gledajo na to, da se strogo izvršujejo vsi nasveti ter podučujejo rodbine vedno iznova o varnostnih napravah proti okuženju z jetiko. Otroško zavetišče bode bistven del tega delovanja, kajti v mnogih slučajih bo neobhodno potrebno, preskrbovati otroke izven doma. Mislimo si le rodbino, ki ima le jedno sobo na razpolago. Mati je jetična. Otroci so ves dan okrog nje in tedaj neprestano v nevarnosti, da se okužijo. Z oddajo matere v bolnišnico bi se ne doseglo mnogo. Kedo naj potem skrbi za otroke in moža? Če pa oddamo otroke v zavetišče, kjer se zdravju primerno odgajajo, rešimo jih prav gotovo preteče jim kuce. A tudi za mater nam je potem mnogo lažje kaj storiti. — Vse te naprave, ki jih imenujemo domovno odvracanje jetike, obetajo popolen vspeh, kajti z njimi lotimo se jetike pri korenini, v prenapolnjenih vlažnih stanovanjih ubožnega ljudstva, kjer zalema ta strašna ljudska kuga vedno iznova svojo moč. To preničanje napotilo je vlado, da je v proračun prihodnjega leta postavila dva milijona kron za odvracanje jetike, katero svoto naj dobi »avstrijsko pomožno društvo za bolne na pljučih« in njega podružnica za domovno odvracanje.

Pri drugi točki dnevnega reda določiti se je imel znesek, ki se naj vsak mesec porabi za domovno odvracanje. Pri tej priliki povedal je blaginik, ravnatelj A. Mahr, da se dohodki zelo manjšajo. Mnogi, ki so ob priliki ustanovitve pristopili kot društveniki, ne marajo več prispevati, drugi zonet so zmanjšali svoj prispevek. To je obžalovanja vredno, posebno sedaj, ko namerava podružnica razviti na vseh črtah svoje delovanje. Naravno je, da mora društvo, ki ima tako dalekosežne cilje, nabrati nekaj kapitala in natančno premisliti in določiti vse smeri svojega delovanja, pred-

no začne to razvijati. Če jo pa že v tej dobi zapuščajo člani in podporniki, kaj bo pozneje? Akoravno so v prvi vrsti javni faktorji poklicani, sodelovati pri odvracanju jetike, mora podružnica vendar tudi apelirati na občinstvo. To tem bolj, ker jetika ne prizanaša nobene, mu sloju. Če jo pomagamo odvracati, ne delujemo le v korist ubogih jetičnikov, temveč tudi v lastno obrambo, na glede na to, da s tem sodelujemo pri važni in dalekosežni socialni nalogi. — Blaginik je na to povedal, da znaša premoženje podružnice po letošnjih izdatkih za zdravljenje otrok v Gradežu in lečenje nekaterih jetičnikov v zdraviliščih le nekaj čez 11.000 K. Ker je otroško zavetišče bistven del nameranih naredb in se bode po pojasnilu predsednika kmalu lahko pričelo z zgradbo, ostati mora 10.000 K nedotaknjenih v ta namen. Preostaja pa potem tako malo, da se sploh ne more določiti kak znesek za domovno odvracanje.

Temu nasproti povdarjali so mnogi odborniki, osobito c. kr. deželne vlade svetnik dr. Fran Zupanc, da se mora pričeti z domovnim odvracanjem. To je glavni namen podružnice in najvspešnejše sredstvo v boju proti jetiki. Pričeti se mora že radi tega, da se zadobe potrebne izkušnje. Če tudi ne storimo drugega, kakor da v vsaki nuznanjeni nam rodbini redno razkužujemo perilo, obleko, bolniško sobo, kar ne bode veliko stalo, dosežemo v higijenskem oziru že prav veliko. Istotako se je glavni tajnik dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški zavzemal za to, da se takoj prične z domovnim odvracanjem. Opozarjal je, da se bode še-le tekem tega delovanja spoznalo, katere faktorje bi bilo še pridobiti. Omenjal je na primer bolniške blaginje, ki drugod ustanavljajo lastna zdravilišča za jetične člane. Tudi ni dvomiti, da bodo javni faktorji, osobito občinski svet ljubljanski, povišali svoje subvencije, kakor hitro se razvije to v zdravstvenem in socialnem oziru tako važno delovanje. Predlagal je torej, da se naj vsaj za tri mesece določi svota, ki ima služiti za domovno odvracanje. V tem času spoznali bodeimo obseg tega delovanja in razvideli na koga se imamo še obrniti, da sodeluje ali nam vsaj pomaga. Ko je predsednik pojasnil, da se v tekočem letu izplačata še dve subvenciji, namreč ona mesta Ljubljane v znesku 500 K in druga v tem letu dovoljena subvencija osrednjega društva na Dunaju v znesku 2.000 K, sklenilo se je, takoj pričeti z domovnim odvracanjem in v ta namen za tri mesece dovoliti 1.500 K, mesečno torej 500 K. Akoravno ta znesek nikakor ne zadostuje, skušalo se bode doseči, kar je le mogoče.

Ob enem se je sklenilo, da naj se iznova prične agitirati za namene podružnice in da naj se pred vsem članice gospejnjega odseka naprosijo, da nabirajo nove društvenike in podornike. Ob enem obrnil se bode predsednik na znane dobrotnike, da naj podružnici pomagajo pri izvrševanju njene važne socialne naloge.

Dnevne novice.

+ »Stare zaključke.« tako imenuje »Edinost« sama svoje numerirane članke. Dne 17. t. m. je zopet prišla do »starega zaključka«, da se ona ne bo zmenila za krščanske »sobojevnike« »Slovenčeve« v Trstu. To pa zato ne, ker so ti sobojevniki le komedijanti in ker svoje cerkvenoreformatorične zadeve poročajo »Piccolu« in slovenski jezik imenujejo v »Amicu« svinjarijo. Imamo torej trojni greh: »Slovenec« se družji z laškimi jezuiti, ki prideje v Trst govoriti postne pridige, smo zadovoljni, če »Piccolo« reformira cerkev in smo krivi, da »Amico« zmerja Slovence s svinjami. »Novi List«, ki izhaja v Trstu in dobro pozna razmere, piše glede na »Amicove« napade na Slovence, da se ti nikakor ne dajo pripisati rovaš slovenskemu katoliškemu življu v Trstu: »Kedo pa pravi, da »Amico« »preporaja« italijanske katolike, ko šteje med njimi ravno radi svojega pisanja toliko nasprotnikov? Kateri Slovenec in kateri prijatelj preporajanja sploh odobruje način preporajanja alla »Amico«? Kako se more sumničiti, da trpi slovenska narodna stranka radi preporajanja v krščanskem duhu? Če se prerode oni Slovenci, ki ne prakticirajo krščanstva, bode tudi slovenstvo na korist, ker bode imelo popolnejše ljudi. Če se prerode Italijani, bode slovenstvu tudi na korist, kakor priznava »Edinost« sama... Radi tega pa, če »Amico« greši, naj se ne pljuva na tiste, ki ne drže z njim in ki ga obsojajo.« Z »Edinostjo« se sicer po naših mislih ni vredno prerekat. »Njeni« »sirenski glasovi« so znani grdi glasovi ljudi, ki bi radi krščansko gibanje v Trstu diskreditirali z »Amicovim« pisanjem. »Edinosti« je čisto prav pisanje »Amica« in nieno ogorčenje navadna hianjščina. Mi smo »Amica« vedno obsojali. In konečno piše »Edinost«: »Znana je zgodba s tistim človekom, ki je šel v temni noči po temnem gozdu in ki ga je bilo grozno strah in ki je pri tem — veselo žvižgal in prepeval. Marsikdo poreče, da pevanje ob takih okolnostih ne more biti pristno, da ne more prihajati od srca. Mi si ne domišljamo sicer, da je »Slovenca« strah pred nami in našimi »kurjimi črevesi« in da le zato žvižga svoje — dovtype in neslanosti. Ne, ne, tega si ne domišljamo. Ali neki notranji glas nam pravi, da je »Slovencu« vendar nekaj neprijetno vselej, kadar si skuša

pomagati z dovtipi in nespodobnostmi... Po tonu in — robotosti »Slovenčeve« notice o naših »kurjih črevesih« se nam vsiljuje slutnja, da sta tu naša dva članka s klicem »Varujmo se sirenskih glasov!« spravila »Slovenca« v tako neprijetno razpoloženje in mu pokvarila dobri humor. — O ne, »Edinosti! Ti skrbiš za naš humor in ga nam nikoli ne pokvariš. In kadar bomo postali žalostni na smrt, nas bo »Edinost« gotovo spravila v dobro voljo, kajti nepoboljšljiv melanholik je tisti, ki ne postane celi Mark Twain, ako čita članke »Edinosti« z rimskimi ciframi, kjer stoji zapisano, da se mi družimo z laškimi »amikovci« proti slovenskemu življu v Trstu. Za dober dovtip smo vam vedno na razpolago. Le dober mora biti in ne numeriran.

+ Uvodniki v spodobnih listih. »Slovenski Narod« piše v soboto: Na uvodnem mestu, na prostoru, ki je v spodobnih listih rezerviran resnim razpravam, pisari »Slovenec« včeraj v neznošno pobalinskem tonu o krasno ter impozantno uspelem shodu zaupnih mož narodno-napredne stranke. — Sedaj vemo! Spodobnosti in resnih naprav se je treba učiti k »Narodu«.

+ Osebnosti v spodobnih listih. Sekcijski šef v trgovskem ministertvu g. dr. Franc Stibral je nastopil daljši dopust in se baje več ne povrne na svoje mesto. — G. E. Lah je odložil tajištvo »Slov. Matic«. — Ministrski svetnik V. Goll bil včeraj od cesarja sprejet v avdijenci.

+ Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je tvrdka Ivan Perdan izročila 1000 kron, pridobljenih pri prodaji naših družbinskih vžigalic. Podpirajte Slovenci to tvrdko, ki tako uspešno deluje v prid šolske dece ob jezikovnih mejah — torej na eminenten način narodu v prospeh. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

+ Enketa o poštnih razmerah v Gorici. Trgovska in obrtna zbornica goriska je sklicala enketo, pri kateri so se skoro vsi udeležniki pritožili proti netočnemu poslovanju pošte in interpelirali višjega poštnega nadzornika Hocheisla z Dunaja. Gabršček je govoril začetkom slovensko, na prošnjo predsednikovo pa nadaljeval italijansko. Spor je odločil dvor, svetnik grof Attems, ki je dejal, naj vsak govori v svojem jeziku, prevajajo naj pa zbornični tajniki, kar je bilo sprejeto. Gabršček je tudi protestiral proti temu, da vlada pošilja v deželo poštno uradnike, ki ne razumejo deželnih jezikov.

— Barbo na lovu. Pod senco nebrojnih frankfurtaric so včeraj slavili kočevski Nemci šulferajnov jubilej. Ob ti priliki je prišel odkrivat svoje nemško srce tudi grof Barbo. Umevamo, da bi rad našel na Kočevskem svoj izgubljeni mandat. Poleg njega se poteguje menda še sedem drugih zanj.

— Bralno društvo v Naklem bo ponovilo v nedeljo, 25. t. m. šaloigro »Pravdo« s prologom, petjem in šaljivo licitacijo.

— Iz lovskih revirjev. Včeraj je bilo v Pokovem lovišču pri Brezovici in Notranjih Goricah ustreljenih 19 zajcev in 4 lisice.

— Bivši redar vlomilec. Na Reki so prijeli 32 let starega Janeza Zorna iz Radovljice, ki je vlomil v trgovino ur Albanenze, Zorn je bil še nedavno policaj v Trstu.

— Novice iz Zagreba. Novo opereto mojstra Zajca »Nihilistinja« uprizore v prvih decembrskih dneh na odru hrvaškega gledališča v Zagrebu. — Ustrelil se je pleskarški pomočnik Horn. — V spanju je bil o k r a d e n Ignacij Jeraj iz Štajerske.

— Slaboumno pogrešajo. V terek je odšla z doma neka 58letna slaboumna Roza Markovič iz Cerovega obkisa svojo omoženo hčer v Ločniku. Ker je zvečer ni bilo nazaj, so šli vprašat v Ločnik, kje je mati. Hči je povedala, da je bila pri njej, a da je kmalu odšla. Doslje je še niso našli.

— Smrti padec. Trst, 17. novembra. Ribarič Gregor iz Vodice, odkoder je peljal v Trst oglje, je padel tako nesrečno z voza, da se je ubil.

— Utonil je trgovec Ivanu Brgantu v Stari Loki triletni sinček. Z mostu je padel v narasli prifarski potok, ki ga je odnesel v Soro, iz katere so ga mrtvega potegnili.

— Šolski zdravnik. Naučni minister Marchet je izdal vsem deželnim šolskim svetom ukaz, ki določa, da morajo uvesti šolske zdravnike osobito po ljudskih in meščanskih šolah.

— Popravek. V našem gledališkem poročilu o Traversiem »Svatbenem potovanju« se je vrnila pomota. Mesto »švedskega misleca« čitaj »norveškega misleca.«

Književnost in umetnost.

* »Slovenska Šolska Matica« in »Društvo slovenskih profesorjev« sta se združila k vzajemnemu delovanju na slovstvenem polju ter pričneta izdajati: a) popularno znanstveno knjižnico in b) komentirane šolske klasike. Popularno-znanstveno knjižnico izdaja »Slovenska Šolska Matica« kot društveno knjigo po en zvezek vsako leto. Rokopis za to delo preskrbi »Društvo slovenskih profesorjev«, katero prevzame tudi redakcijo. »Društvo slovenskih profesorjev« prevzame tudi redakcijo »komentiranih šolskih klasikov«. »Slovenska Šolska Matica« pa le založništvo. Ti klasiki se bodo prodajali članom »Slovenske Šolske Matic« za polovično tržno ceno.

Koroške novice.

k Preprečena železniška nesreča. Predvčerajšnjim, 18. t. m., popoldne bi se zopet kmalu zgodila na Koroškem železniška nesreča, katera bi pa bila mogoče še večja, kakor je pa bila meseca septembra pri Krivi Vrbi.

Zdaj bi vlaka, tovorni in osebni, kmalu skupaj trčila na progi državne železnice. — Odpeljal je ta dan ob eni uri popoldne tovorni vlak iz postaje Glinje proti Lannsdorf. Ta vlak bi moral pa pravilno počakati na postaji Glinje osebne vlaka iz Lannsdorfa, kateri ravno ta čas prihaja v Glinje. Ko je tovorni vlak iz postaje odhajal, se je pa to železniškemu vratarju na postaji Glinje, Petru Sluga, zagonetno zdelo, kako da že vlak odhaja, ko še osebni vlak ni prišel. Naznanil je to takoj službujočemu uradniku. Uradnik pa, namesto da bi hitro potrebno ukrenil, je najprvo še čuvaja ozmerjal, potem je dal znamenje, da naj se vsi vlaki na progi ustavijo. Tovorni vlak je pa med tem časom že sopolhal na prosti progi ter peljal navkreber po ovinku železniške proge proti postajališču St. Jurij. Ta železniški ovinek pa pelje skozi prerez ter vsled tega tudi ovira razgled. V istem hipu pa od nasprotni strani iz postajališča St. Jurij pripelje s polnim parom osebni vlak, kateri je bil s potovalci prenapolnjen. K sreči sta pa strojniki obeh vlakov nasproti dirajoči vlak zapazila ter sta začela hitro vsak svoj stroj ustavljati. Strojvodja osebne vlaka je ustavil z avtomatično zavoro svoj vlak takoj med tem ko je to pri tovornem vlaku bolj počasi šlo preden je bil popolnoma ustavljen. Oba vlaka sta bila ustavljena v razdalji desetih metrov. Ko bi pri osebne vlaku avtomatične zavore ne bilo, bi vlaka skoro gotovo skupaj trčila. Kaka nepregledna nesreča bi se lahko prigodila, ko bi hkratu oba vlaka v prerezu ovinka, kateri ima na vsako stran kakih deset metrov visok nasip, vozila in bi oba strojevodja v pravem času drug drugega ne zapazila? Kak nepopisljiv strah so na tudi prestali potniki, ko so zapazili, v kaki nevarnosti da so se nahajali. Na vsak način se je nesreča le vsled pazljivosti vratarja Sluge in strojevodij odvrgla in zaslužijo ti odlično pohvalo. Do zdaj smo se le bali nesreč na južni železnici, sedaj pa pride na vrsto še državna železnica.

Ljubljanske novice.

lj Javno predavanje. Opozarjamo na današnje javno predavanje g. dr. G r u d n a, ki bo točno ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Slovenske krščansko-socialne zveze«. — Vstop vsakemu prost.

lj 43 židov je postavilo svoje šotore na ljubljanskem trgu. Vsak semenj pride v Ljubljano več teh krivonoscev menda zato, ker smatrajo Ljubljance za svoje eksperimente posebno sposobne. Poleg umazane konkurence in slabega blaga imajo ti židje tudi skrajno predrznost. Tako je danes neki tak žid neki mlekarici, ki ni hotela kupiti od njega, pljunil v obraz. To je vendar višek židovske nesramnosti! Kljub temu pri židih ljubljancem pridno kupujejo in danes smo videli celo nekega občinskega svetnika, ki je kupoval židovsko blago. Sedaj se ne čudimo, da se tem židom dovolj drago noče zaračunati prostora.

lj Zamolvi odlikovanje. V nedeljo, dne 18. t. m., se je vršilo v tukajšnji jetnišnici v navzočnosti uradništva in vseh paznikov, ki so v svojih prazničnih uniformah in z vojaškim nastopom napravili jako ugoden vtis, slovesno odlikovanje gospoda Karola Jegliča, ječarja namestnika, s srebrnim zaslužnim križcem. Hišni strojevodja gospod Milavec je zato na primernem prostoru prvega nadstropja jetnišnice jako okusno z zastavami in cvetlicami okrasil cesarjev kip. Točno ob deseti uri stopi oskrbnik jetnišnice gospod Julij Rabitsch pred cesarjevo podobo in nagovori odlikovanca približno tako-le: Vzrok, da smo se danes tukaj zbrali, je redek, slavnosten in obenem vesel. Polnoštevilno smo tukaj, da bi bili priče tega odlikovanja na tem resnem kraju, kamor je pridrl žarek cesarske milosti, kar je gotovo nam v ponos in zadoščenje, da med vsemi uradniki in uslužbenci težavnega jetniškega posla je postal eden vreden te cesarske milosti. Z zadoščenjem morem priznati, da se vsak med vami po svoji moči trudi, na jako dobrem glasu obstoječo ljubljansko kaznilnico tudi v bodoče kot tako ohraniti. Mi smo tukaj zaradi nesrečnih padlih, ki v tukajšnjih prostorih zadostujejo za storjene krivde svetovni pravici in s tem je zadostno podan naš težaven tuki. Kako rahlo srce da ima tudi kaznjenec, tudi ob nesreči svojega bližnjega, to so pokazali o priliki požara na Studencu pri Postojni pod vodstvom našega dičnega Jegliča, za kateri blagi čin jih je bilo tudi nekaj po najvišjem ukazu pomiloščenih. Dolžnost me je vezala, vse to na najvišje mesto poročati. Danes me je doletela sreča, tudi njemu podeljeno odlikovanje pripeti na prsa. Nosite, dragi Jeglič, ta vam podeljeni križec v vašem življenju v časti in zvesti udanosti do vladarja in države. — S trikratnim slavklicem na cesarja je končal govornik svoj govor. — Odlikovanec se je ginjen zahvalil za to mu podeljeno čast ter prosil, to na najvišje mesto poročati. Obenem sta bila tudi odlikovana s pismenim priznanjem paznika Ivan Lenče in Anton Malovrh. Končno je v imenu svojih tovarišev pozdravil Jegliča paznik Ivan Lutschovnik ter mu izročil v znak spoštovanja kot darilo njegovih kolegov zlato verižico. Popoldne je bila v Hafnerjevi pivovarni v ta namen primerna zabava vseh prostih uslužbencev, kateri gotovo nikdar ne bodo pozabili tega lepega dne.

lj Razstava vin v »Mestnem domu« je bila včeraj zaključena. Razstavljena vina so skoro vsa pošla. Vina v steklenicah, kolikor jih je še ostalo, bodo prodana jutri zvečer ob 7. uri v »Mestnem domu« na javni dražbi.

lj Iz gledališke pisarne. Danes zvečer drugič veselogra »Na višavah«. V petek »Rigoletto«. Pripravljata se Shakespearjev igrokaz »Beneški trgovec« v Zupančičevem prevodu in Smetanova opera »Prodana nevesta.«

lj Velik elitni vojaški koncert celotne vojaške godbe vršil se bode jutri v veliki dvorani hotela »Union« pod osebim vodstvom gospoda kapelnika Christofa s sledečim programom: 1. Koračnica. 2. Karl Marija Weber: »Čarostrelec«, overtura. 3. Leban: Kupidov valček iz operete »Göttergatte«. 4. Smetana: »Dalibor«. 5. Bizet: Slike iz opere »Biserie« Les Pecheurs de Perle. 6. Ziehrer: »Savnje avstrijskega rezervista«, velika muzikalna slika. — Odmor. — 7. Parma: »Amazonke«. 8. Lehar: Fantazija »Vesela vdova«. 9. Komzak: »Novo življenje«, valček. 10. Hager: »Strahovi«, karakteriistična skica.

lj Zlato poroko praznujeta v nedeljo, dne 25. t. m., ob 11. uri popoldne v cerkvi sv. Petra v Ljubljani gospod Jakob Potokar in gop. Neža Potokar rojena Avbel. Še mnogo let!

lj Umrl je na Dunaju generalni konzul Aleksander vitez Rehn, star 64 let. Truplo prepeljejo v Ljubljano, kjer bo jutri pogreb.

lj Na zabavnem večeru koncertnega zbora »Glashene Matic« dne 24. t. m. peče se bodo poleg drugih pesmi tudi najnovije skladbe naših domačih skladateljev gg.: Adamiča, Deva in dr. Schwaba. Pri solo-petju nastopi iz prijaznosti gospica Josepina Šusteršičeva, učenka gospoda koncertnega vodje M. Hubada. Za komičen del sporeda je izvrstno preskrbljeno in priprani smo, da isti vsakako zadovoljivo cenjene obiskovalce. Pričetek zabavnega večera je točno ob pol 8. uri, in ne ob 8. uri, in to na splošno željo plesalk in plesalcev, katerim bo s tem dana prilika, da se bodo že ob pol 11. uri začeli vrteti! Pripomniti nam je, da je poslovdvoja restavracije »Narodnega doma« g. Kržišnik obljubil, da se z največjo vestnostjo potrudil, da ustreže slavnemu občinstvu z navadnimi cenami, s točno postrežbo in kakovostjo jedij in pijače.

lj Čegav je denar? Posesnik Ivan Perušič iz Čavelj je izročil dne 1. t. m. nadstražniku Večerinu na Južnem kolodvoru čez 500 kron denarja, z opombo naj ga izroči pri zastopstvu »Rdeče zvezde«. Perušič je ob priliki tudi povedal, da se je vozil z Amerike z drugimi neznanimi potniki, izmed katerih enemu se je zmešalo in mu isti podaril denar. Pozneje se je Perušiču dotični potnik — izgubil. Zastopnik »Rdeče zvezde« gospod Dolenc je denar sprejel in ga naložil v hranilnici, kjer čaka radovaljne odločitve. Kdor je pri tem interesovan, naj to blagovoli izporočiti mestni policiji ljubljanski.

lj Nepošten hlapec? Te dni je prišel služit k posestniku Franu Sitarju v Stozčah, hlapec Franc Žagar iz Iske vasi. Gospodarju je rekel da ima svoj kovčeg v neki gostilni v Ljubljani in bi šel rad ponj. Gospodar mu je dal voz in konja, s katerim se je odpeljal in se do sedaj še ni vrnil. Sumi se, da je Žagar oboje kje prodal.

Štajerske novice.

š Občinska volitev v Mariboru za tretji razred se vrši jutri, dne 21. t. m. Tri stranke so postavile kandidate: vsenemci, krščanski socialci in socialni demokrati. Agitacija pri vsenemcih je strastna. — Iz Maribora se nam piše: Krščansko-socialna stranka v Mariboru je postavila svoje kandidate za občinsko volitev ter izdala sledeči poziv: Vrli mariborski Slovenci! Gotovo se niste pozabili nadutega nasilstva, ki se vam je pred kratkim zgodilo od strani vsenemškega mestnega zastopstva. Vsi ste bili ogorčeni nad velikanskim izzivanjem. Zato pa tudi sedaj, ko je treba voliti novi mestni svet, pokažite, da ste tudi v Mariboru, da ne spite, ampak da se zavedate svojih narodnih pravic. V sredo, dne 21. novembra, pridite vsi na volišče, pa ne volite z mokrachi, ki so pri zadnji deželnozborni volitvi volili vsenemca Stigerja in so se tako pokazali kot Vaši strastni sovražniki. Od nobene druge strani ne morete v mestu pričakovati pravičnosti, kakor od krščansko-socialne stranke. Ona zahteva vsled svojega programa, da se mora spoštovati in varovati tudi Vaša narodnost. Zberite se torej vsi volilci tretjega volilnega razreda v sredo jutro ob osmi uri v sobi »Katoliškega delavskega društva«, Flösergasse 4, da dobite volilne listke, da greste skupno na volišče in oddate listke, na katerih naj bodo vsi sledeči kandidati: Gospod Leo Brože, hišni posestnik in faktor Cirilove tiskarne; gospod Josip Dufek, medar; Julij Glaser, stavenji mojster; Alojzij Käfer, gostilničar; Anton Kurzmann, brivec; Josip Melzer, steklar; dr. Ivan Schmiederer, župan; Karol Pirch, ključavničar; Franc Kotbauer, hišni posestnik; Jurij Stern, kovač.

š Občini Draženberg in Marija Velka, sodni okraj Cmurek, prosita, da se priklopita slovenskemu volilnemu okraju Maribor-Ljutomer. Dr. Korošec je izročil peticiji ter predlagal, da se dobesedno ponatisneta v zapisniku.

š Nova stranka ima dne 8. decembra t. l. svoj ustanovni in občni zbor. — »Narodni List«, čegar urednik Vekoslav Spindler je svoj čas v »Domovini« pisal o »narodnih« junastvih sedanjega pristaša župana Urleba, še vedno ne pove, ali je res ali ni res, kar se je o Urlebovi nemški šoli in o nemškem poveljevanju pri gasilnem društvu pisalo. — Tudi še nišmo izvedeli, kako je postal Spindler nakrat tako »veren« človek, kakoršnega se kaže v »Narodnem Listu«.

š Šoštani in njegov župan. Še vedno ga nimajo župana v Šoštanju! Trikrat so ga že volili, pa še ne izvolili. Popolnoma neplodno delo je volitev župana, ker Slovencev ni k sejam. To je huda stvar! Pa obljubljali smo že zdavnaj, da brez Slovencev Šoštanj ne dobi župana — ampak k večjemu vladnega komisarja!

š Čudno vreme v Celju in okolici. Iz Celja nam poročajo, da so imeli včeraj popoldne velikanski vihar z močnimi nalivi. Nevilhta in

gromenje je bilo tako, kakor ob najhujši vročini. Razbijalo je šipe kar na debelo.

š Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v Hrastniku na Štajerskem se razpisuje služba otroške vrtnarice. Plača znaša letnih 600 kron. Službo bode nastopiti 31. decembra 1906. Brezkolekovane prošnje naj se vpošljejo najdalje do 15. dec. t. l. z naslovom: »Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.«

Iz slovanskega sveta.

sl Pruska nasilstva proti Poljakom. V bromberškem okraju na Poznanjskem je odstavila pruska vlada 200 poljskih krajevnih načelnikov, ker so delovali za šolsko stavko. V bromberškem okraju stavkajo poljski učenci po vseh šolah. Policijsko uro so določili ob osmih zvečer. Državna pravdnitstva nastopajo proti duhovščini. Ker morajo zaradi stavke obiskavati šole tudi nad 14 let stari otroci, so sklenili poljski veleposelniki, da odškodujejo zato stariše. Zdaj stavka približno 100.000 poljskih otrok. Zaradi poziva na nepokorščino proti oblastem so uvedli kazensko postopanje proti papeževemu komorniku Clesu. Stori ni seveda ničesar drugega, kakor da je izpolnjeval svojo narodno poljsko dolžnost. — V Zabrze je oblast odvzela hišnemu posestniku Pichl, očetu stavkujoče učenke, vzgojevalno pravico nad hčerko in njegovo hčerko oddala v prisilno vzgojevalnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

INTERPELACIJA DR. KOROŠCA. Dunaj, 20. novembra. Dr. Korošec in tovariši so vložili v državnem zboru interpelacijo glede na rabo slovenščine pri spodnještajerskih in koroških sodiščih.

ZELEZNICA TREBNJE-ŠT. JANŽ. Dunaj, 20. novembra. Danes je bila v železniškem ministertvu zopet konferenca o tej železnici, kateri sta prisostovala poslanca Šusteršič in Suklje. V vseh važnih vprašanjih se je doseglo soglasje. Pri obhodu se bo določila končna smer železnice. Železniško progo prično graditi v kratkem.

DEBATA O VOLILNI REFORMI V DRŽ. ZBORU.

Dunaj, 20. novembra. Danes je državna zbornica nadaljevala debato o vol. reformi. Schachinger je zagovarjal pluralitetno vol. pravico. Kršč. socialci Fink je odločno govoril za enako vol. pravico ter je napadel posl. Hagenhoferja, češ, da je ta v štajerskem dež. zboru predlagal uvedbo splošne in enake vol. pravice, v drž. zboru je pa za pluralitetno volilno pravico. Kršč. socialci dr. Gessmann je istotako odločno govoril proti pluraliteti. Glasovanje o pluralitetni vol. pravici bo jutri.

VOLILNA REFORMA IN GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 20. novembra. Komisija gosposke zbornice je danes pričela posvetovanje o volilni reformi. Vlada upa, da ima tudi v gosposki zbornici dvetretjinsko večino za volilno reformo.

SHOD ITALIJANSKIH DIJAKOV.

Dunaj, 20. novembra. Občni zbor italijanske akademčnega dijaštva je sklenil resolucijo, kjer pozivljajo italijanske poslanke, naj delajo na to, da izide naredba glede na veljavnost izp. tov avstrijskih italijanskih dijakov na vseučiliščih v kraljestvu ze novembra meseca.

OBCINSKE VOLITVE V ZELEZNIKIH.

Železniki, 20. novembra. Pri občinskih volitvah v Železnikih je zmagala ljudska volja.

SLUČAJ KUGE V TRSTU.

Trst, 20. novembra. Vseh deset oseb, ki so bile zaradi slučaja kuge pri mornarju Dabovčev v opazovalnici, so oblasti izpustile, ker so ozdraveli.

OROŽNIK UMORIL OROŽNIKA.

Dunajsko Novo Mesto, 20. novembra. V Lackenbachu je orožniški stražmojster Horvat zaklal orožniškega korporala. Dva orožnika, ki sta bila v vojašnici navzoča, sta morala bežati, ker ju je hotel Horvat ustreliti.

OGRSKI PRIMAS UMIRA.

Budimpešta, 20. novembra. Ogrski primas kardinal Vaszary umira.

ANARHISTIŠKI NAPAD V CERKVI SV. PETRA V RIMU.

Rim, 20. novembra. 160 anarhistov je radi atentata v cerkvi sv. Petra aretiranih. Eden aretirancev je izdal da so s tem napadom hoteli laški anarhisti zagroziti.

SNEG.

In o m o s t, 20. novembra. Tu je po dežju zapadel velik sneg.

DELAVCI DEMOLIRAJO VELIKO DELAVSKO HIŠO.

Peterburg, 20. novembra. Na varšavskem kolodvoru so delavci demolirali delavsko kosarno, v kateri je stanovalo 5000 delavcev. Razbili so vsa okna in durč. Orožniki so prepodili napadalce. Dve osebi sta mrtvi, 14 napadalcev aretiranih.

ODKLONJENA ZAHTEVA RUSKIH KADETOV.

Peterburg, 20. novembra. Ministrski predsednik je odklonil prošnjo ruskih kadetov, da bi jim dovolil po sestanku dume zopetno organizacijo. Ministrski predsednik je odgovoril, da to ne dovoli, ker je to revolucionarna stranka.

NAPAD NA WITTEJA.

Peterburg, 20. novembra. Vse vesti o napadu na Witteja so neresnične.

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice števil. 12

Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje **izborno**

2469 150-8

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Zahvala.

Za vse obične dokaze iskrenega sočutja povodom dolgotrajne, zelo mučne bolezni ter ob smrti prečastitega gospoda

Antona Kerčona

župnika v pokoju

izrekamo tem potom vsem najtoplejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo velec. gospodu d. kanu kamniškemu Iv. La vreniču za večkratni ljubeznivi obisk med boleznijo ter tako skrono udebo in vodstvo pogreba, vsem prečastitim gospodom duhovnikom, ki so se v tako častnem številu udeležili pogreba, slav. društvu „Kamnik“ za številno udeležbo z zastavo in ganljivo nagrobno petje, kakor tudi številnim kamniškim meščanom, ki so s svojo udeležbo pri pogrebu počastili spomin nepozabnega rajnika. Vsem in vsakemu stoterai: Bog plača!

Ljubljana, 20. novembra 1916.

Jernej Šerjak

v imenu vseh sorodnikov.

2614

Išče se izurjen, ožen, en

oskrbnik

brez otrok s prakso za večje gospodarstvo. Njegova soproga mora znati dobro kuhati in voditi celo gospodinjstvo. Samo taki reflektantje, ki se morejo izkazati z dobrimi spričevali naj pošljejo svoje ponudbe na **dr. Grünwalda, Zagreb, Akademiški trg.**

9245 3 1

Rabljen

2512 5-3

parni stroj,

3-6 konjskih sil, se **takoj kupi.** — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro 107.

Prva ljudska zavarovalnica išče v vsakem kraju kranjske dežele sposobne

2613 1

zastopnike.

Jako lepi pogoji. Ponudbe pod „Ljudska zavarovalnica“ na upravništvo „Slovenca“.

IVAN PERDAN,

Ljubljana, Cesarja Jožefa trg, priporoča:

Ciril-Methodovo cikorijo

najboljše kakovosti v izvirnih zabojčkih in

1 orig. zaboj 50 zavojev
54 K, 2% popusta.
2450 10-6

VŽIGALICE

družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!

Te vžigalice
so vprid d. užbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.

Gospodje in dame

2608 3-1

si lahko dobijo lep dohodek s postranskim zaslužkom. — Vprašanja na **Gospoke ulice 15**, prtiličje, v pisarni na levo.

GRAND HOTEL „UNION“.

V sredo, dne 21. t. m., bode
v veliki dvorani velik
elite vojaški koncert

pri katerem bode prisostvovala celotna godba
27. pešpolka pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika **Christopha.** 2605 3-2

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr.

Grand hotel „Union“ Ljubljana

naznanja, da se toči originalno plzensko pivo

„prazdroj“

(„Urquell“)

iz meščanske pivovarne Plzen
strogo po predpisih pivovarne
vkleteno in točeno.

—————

V vinski kleti cviček, izborna štajerska,
istrijska in avstrijska vina direktno iz sode.

—————

Vsaki večer na obednem listu posebna
specijaliteta, fini zajtrki, izborna
kuhinja.

2611 3-1

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata 2600 3

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

MALOKRIVNE

nervozne
in bolehave osebe kakor tudi
slabotne otroke

Krepča edino le
ZELEZNATO VINO

LEKARNARJA
PICCOLI-JA v LJUBLJANI

Polliterska steklenica velja 2 kroni in se vnanja 2371 naročila točno izvršujejo. II 3

Na prodaj

je čisto nova hiša, pripravna posebno za tujce, s vso opravo.

V najem se dá v stari hiši sredi vasi trgovina z mešanim blagom.

Več se izve pri **A. Kiofutarju** v Kranjski gori. 2612 3-1

Zelo znižane cene!

zaradi prenapolnjenja zaloge:

Zimske jope	2428 16
za dame . od gl. 2-50 višje	
obleka iz	
sukna	2-50 „
pelerina	2-50 „
havelok	2-50 „
dolga zim-	
skasuknja	5- „
sako iz ko-	
žuhovaline	7-50 „

Največja in najlepša izbira konfekcije za gospode, dečke, dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU.

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2

Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavnica **K 2.000.000 —.**

Rezervni zaklad **K 200.000 —.**

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na vložne knjižice in 4 1/2 % ter jih obrestuje od dne vloge do 4 1/2 % dne vzdiga;

obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4% na 4 1/2 % začenši s 1. novembrom t. l. 2291 253
Rentni davek plača banka sama.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Oraben 25, Mala stran, Most, ulica 17, Žitkov. Brno, Baden, Češka Lipa, Češka Kamnica, Koravski Zumberg, Hötting, Novi Jičci, Pizeo, Svítava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wellzeile 10, II. Taborsstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiener Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XXI. Hauptstrasse 22

Menjalnična delniška družba 67 150-120

„MERCUR“

Dunaj, I., Wollzeile 10.

Ako. kapital **K 18.000.000.** Reser. zaklad **K 7.000.000**

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.